

Дело C-722/23 [Rugu]ⁱ

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

28 ноември 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Cour de cassation (Белгия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

22 ноември 2023 г.

Касатор:

AR

Cour de cassation de Belgique (Касационен съд, Белгия)

Решение

[...]

AR, роден в [...] (Румъния) на [...]

с местоживееене в [...]

лице, спрямо което е издадена европейска заповед за арест, касатор,

[...]

I. СЪДЕБНОТО ПРОИЗВОДСТВО

Касационната жалба е насочена срещу решение, постановено на 30 октомври 2023 г. от отделението по повдигане на обвинение към Cour d'appel de Bruxelles (Апелативен съд Брюксел).

[...]

ⁱ Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на никоя от страните в производството.

II. СЪДЕБНОТО РЕШЕНИЕ

- 1 На 1 август 2023 г. спрямо касатора, който е румънски гражданин, но според апелативния съд пребивава в Белгия, румънските органи издават европейска заповед за арест за изпълнение на присъда лишаване от свобода от четири години.

В закрито заседание апелативният съд отказва да изпълни тази европейска заповед за арест на основание по член 4, параграф 5 от Loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen (Закон от 19 декември 2003 г. за европейската заповед за арест), който предвижда, че условията на задържане в Румъния биха изложили касатора на риск от нарушаване на основните му права, в конкретния случай — основните права, защитени от член 3 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи.

По протест на прокуратурата отделението по повдигане на обвинение потвърждава това определение, но същевременно решава, че присъдата лишаване от свобода от четири години, посочена в европейската заповед за арест „може да бъде изпълнена в Белгия“ в съответствие с член 6, параграф 4 от Закона от 19 декември 2003 г., след като рискът, чието настъпване член 4, параграф 5 има за цел да предотврати, се отнася до условие за изпълнение на наложеното в Румъния наказание, а не до производството, по което е постановена осъдителната присъда на касатора, нито до самата осъдителна присъда.

Става въпрос за обжалваното решение.

- 2 Правното основание е изведено от нарушение на член 25 от Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 година за прилагане на принципа за взаимно признаване към съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, включващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз и член 4, параграф 5 от Закона от 19 декември 2003 г. за европейската заповед за арест и член 38, параграф 1 от Loi du 15 mai 2012 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle aux peines ou mesures privatives de liberté prononcées dans un État membre de l'Union européenne (Закон от 15 май 2012 г. за прилагане на принципа на взаимното признаване на наказанията или мерките, изискващи задържане, наложени в държава — членка на Европейския съюз).

Поддържа се, че след като е констатирано прилагане на задължително основание за недопускане на изпълнението на европейската заповед за арест, тъй като съществуват сериозни причини да се счита, че изпълнението на тази заповед за арест ще наруши основните права на касатора, въззивният съд не може да приложи последиците от причините, при които изпълнението на европейска заповед за арест може да бъде отказано, предвидени в член 6, параграф 4 от Закона от 19 декември 2003 г., и тъй като касаторът пребивава

в Белгия, да разпoredи там изпълнение на наказанието лишаване от свобода, което му е било наложено в издаващата държава.

- 3 Съгласно член 1, параграф 2 от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки последните следва да изпълнят всяка европейска заповед за арест въз основа на принципите на взаимно признаване и в съответствие с разпоредбите на посоченото рамково решение.

От решение на Съда на Европейския съюз по дело C-354/20 PPU и C-412/20 PPU от 17 декември 2020 г. следва, че механизмът на европейската заповед за арест цели по-специално да се бори срещу безнаказаността на издирвано лице, което се намира на територия, различна от територията, на която се твърди, че е извършило престъпление.

Освен това съгласно решение C-579/15 от 29 юни 2017 г. Съдът на Европейския съюз е постановил, че компетентната национална юрисдикция трябва, като вземе предвид цялото вътрешно право и като приложи признатите от него методи на тълкуване, да тълкува разглежданите в главното производство национални разпоредби, доколкото е възможно, в светлината на текста и на целите на това рамково решение. В конкретния случай, отнесен до Съда към онзи момент, това задължение предполага, че при отказ да се изпълни европейска заповед за арест, издадена за предаването на лице, осъдено в издаващата държава членка с влязла в сила присъда на лишаване от свобода, самите съдебни органи на изпълняващата държава членка са длъжни да гарантират ефективното изпълнение на наложеното на това лице наказание.

Съгласно член 1, параграф 3 от Рамковото решение обаче то няма действие по отношение на изменение на задължението за спазване на основните права и основните правни принципи, залегнали в член 6 от Договора за Европейския съюз.

В член 4, параграф 5 от Закона от 19 декември 2003 г., който транспонира това рамково решение в белгийския правен ред, се предвижда, че изпълнението на европейска заповед за арест се отказва, ако съществуват сериозни причини да се счита, че изпълнението на европейската заповед за арест ще наруши основните права на засегнатото лице, залегнали в член 6 от Договора за Европейския съюз. Това основание за неизпълнение на европейската заповед за арест е задължително.

Накрая, съгласно член 6, параграф 4 от същия закон, който транспонира член 4, точка 6 от Рамковото решение, изпълнението на европейска заповед за арест може да бъде отказано по-специално ако този акт е издаден за целите на изпълнението на наказание, когато съответното лице се намира или пребивава в Белгия и компетентните белгийски органи поемат

изпълнението на това наказание в съответствие с белгийския закон. В тази хипотеза член 38, параграф 1 от Закона от 15 май 2012 г. предвижда, че решението на съдия-следователя води до признаване и изпълнение на наказанието лишаване от свобода или на мярката, включваща лишаване от свобода, посочени в съдебното решение, във връзка с което е издадена европейска заповед за арест, и че наказанието се изпълнява в съответствие с разпоредбите на посочения Закон от 15 май 2012 г.

- 4 С основанието се поставя въпросът дали, когато съдилищата на изпълняващата европейска заповед за арест държава са констатирани, че при предаване на издирваното лице на издаващата държава съществува риск от нарушаване на основните права на това лице и че този риск не може да бъде предотвратен в разумен срок, поради което са длъжни да откажат изпълнението на европейската заповед за арест, същите тези съдилища на изпълняващата държава все пак могат да решат, за да се избегне безнаказаността на издирваното лице, което пребивава на територия, различна от територията, на която се твърди, че е извършило престъпление, следва да се разпорежи в съответствие с разпоредбата, която транспонира в националния правен ред член 4, точка 6 от Рамковото решение, изпълнението в изпълняващата държава членка на наказанието лишаване от свобода, наложено на засегнатото лице в издаващата европейска заповед за арест държава членка, което наказание е посочено в тази заповед за арест.

С други думи, констатацията, че съществува задължително основание да се откаже изпълнението на европейска заповед за арест допуска ли възможността да се приложат последиците от причините, при които изпълнението на европейска заповед за арест може да бъде отказано и които са предвидени в член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 г. относно европейската заповед за арест?

- 5 За разлика от делото, по което е постановено посоченото решение на Съда на Европейския съюз (C-579/15), по настоящото дело констатацията, че съответното лице пребивава в изпълняващата държава и че следва да се приложи основанието по член 4, точка 6 от Рамковото решение, при което изпълнението на европейска заповед за арест може да бъде отказано, се предхожда от хипотеза, при която предаването на това лице на издаващата държава би създавало риск от нарушаване на основните му права, поради което следва да се приложи задължителното основание за неизпълнение по член 4, параграф 5 от Закона от 19 декември 2003 г.

Само с тълкуване на член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 г. би могло да се даде отговор на предходния въпрос.

Ето защо в съответствие с член 267, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз следва да се отпрати запитване до Съда на Европейския съюз, формулирано в диспозитива.

- 6 Тъй като на 12 септември 2023 г. съдия-следователят е освободил касатора при спазване на условия, които ограничават правото му на свободно придвижване и му забраняват по-специално да замине в чужбина — решение, чието действие ще продължи до окончателното произнасяне по изпълнението на европейската заповед за арест, и доколкото отговорът на поставения въпрос е определящ в това отношение, Касационният съд иска от Съда на Европейския съюз да разгледа възможността за прилагане на спешното производство, предвидено в член 267, последна алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз и в член 107 от Процедурния правилник на Съда на Европейския съюз от 25 септември 2012 г.
- 7 Спира разглеждането на основанието до произнасянето на Съда на Европейския съюз по поставения по-долу въпрос.

ПО ИЗЛОЖЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ

КАСАЦИОННИЯТ СЪД

Спира производството до произнасянето на Съда на Европейския съюз по следния преюдициален въпрос:

Когато съдилищата на изпълняващата европейска заповед за арест държава членка констатират, че при предаване на издирваното лице на издаващата държава членка съществува риск от нарушаване на основните права на това лице във връзка с изпълнението на чуждестранното наказание, поради което следва да се откаже изпълнението на европейската заповед за арест, член 4, точка 6 от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки допуска ли съдилищата на изпълняващата държава членка, които констатират, че издирваното лице пребивава в последната държава, да решат впоследствие, че в съответствие с разпоредбата, която транспонира член 4, точка 6 от Рамковото решение в националния правен ред, наказанието лишаване от свобода, което е наложено в държавата членка, издала европейската заповед за арест, и е посочено в тази заповед за арест, следва да бъде изпълнено в изпълняващата държава членка?

[...]

[...] [дата и подписи]